ACTA UNIVERSITATIS LODZIENSIS
KSZTAŁCENIE POLONISTYCZNE CUDZOZIEMCÓW 17, 2010

https://doi.org/10.18778/0860-6587.17.43

Krystyna Data
PAN, Kraków

Internet w nauczaniu języka polskiego jako obcego

Rozwój technologii informacyjnej i związane z nim nowe sposoby komunikacji dają szerokie możliwości i dostarczają nowych narzędzi, które są pomocne w szeroko pojętym nauczaniu. Nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne są wykorzystywane np. podczas opracowywania i publikowania podręczników, tworzenia różnego rodzaju pomocy dydaktycznych i materiałów edukacyjnych, a także prowadzenia różnego rodzaju kursów, szkoleń, a nawet lekcji, wykładów i zajęć uniwersyteckich. Dzięki nowoczesnym narzędziom informatycznym oraz Internetowi nieistotne stają się jedność miejsca, czasu oraz odległość między porozumiewającymi się osobami. Jak pisze Jan Grzenia (2001), Internet stał się środkiem przekazu o nieznanych wcześniej możliwościach, stwarza szczególne i zupełnie inne warunki do dialogu i wymiany myśli niż oferowane przez media dostępne wcześniej, umożliwia szybki i synchroniczny kontakt. Za pomocą Internetu przekazywana jest duża liczba informacji, wykorzystywane są pismo, dźwięk i obraz. Jest on coraz bardziej dostępny w różnych miejscach na świecie. Użytkownik Iternetu ma możliwość wyboru typu kontaktu z interlokutorem – może on być bezpośredni (synchroniczny) lub pośredni (asynchroniczny), w zależności od potrzeb. Coraz częściej to nowe medium jest stosowane w nauczaniu, a ten sposób nauki nazywany jest e-learningiem, e-nauczaniem, zdalnym nauczaniem lub nauczaniem na odległość[1]. Internet w nauczaniu może być wykorzystany jako źródło materiałów i pomocy dydaktycznych do nauczania lub miejsce/sposób nauczania – kursy indywidualnw i tzw. zdalne nauczanie. Uczący się może mieć kontakt synchroniczny z nauczycielem, bo choć są w różnych miejscach, ich kontakt odbywa się w tym samym czasie, co umożliwia bezpośrednią interakcję i wymianę dialogową[2]. Na stronie Między-

[1] Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2007 r. wydał rozporządzenie dotyczące warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

[2] O Internecie jako miejscu dialogu pisze Grzenia (2001).

wydziałowego Zakładu Nowych Mediów i Nauczania na Odległość Uniwersytetu Łódzkiego zamieszczone są szczegółowe informacje o e-edukacji i schemat interakcji zachodzących podczas e-kursu. W e-nauczaniu na platformie edukacyjnej umieszcza się wszystkie dostępne materiały, potrzebne do nauki oraz wszystkie narzędzia, niezbędne do komunikacji i sprawdzania wiedzy:

> W e-edukacji zmienia się salę wykładową na wirtualną klasę – miejsce spotkań studentów i wykładowców.
> Kontakt wykładowców ze studentami na platformie edukacyjnej może odbywać się na dwa sposoby: w trybie asynchronicznym, gdy uczestnicy procesu nauczania nie muszą być jednocześnie przed komputerami podłączonymi do sieci WWW, tym samym korzystają z narzędzi komunikacji umieszczonych na platformie edukacyjnej, jak forum dyskusyjne czy e-mail lub w trybie synchronicznym, gdy uczestnicy procesu nauczania muszą być w tym samym czasie przed komputerami podłączonymi do sieci WWW i korzystają z narzędzi komunikacji umieszczonych na platformie edukacyjnej, jak czat czy tablica wirtualna (www.nno.uni.lodz.pl).

Obecnie nauczyciele wykorzystują e-learning przede wszystkim jako uzupełnienie tradycyjnego nauczania. Najprostszą formą e-edukacji jest umieszczanie w Internecie elektronicznych postaci tradycyjnych podręczników i pomocy. Na ostatniej konferencji „Komputer w edukacji" stwierdzono, że „Wraz z rozwojem Internetu pojawia się jednak coraz więcej rozbudowanych opracowań edukacyjnych przyjmujących postać serwisów internetowych lub aplikacji, wyposażonych w złożone struktury hipertekstowe (linki semantyczne, strukturalne, przypisowe) oraz elementy multimedialne i interaktywne (nagrania dźwiękowe, filmowe, animacje), które umożliwiają pełne wykorzystanie walorów współczesnych technologii informacyjnych" (Pulak 2008). Lingwodydaktyce komputerowej został poświęcony artykuł, w którym przedstawiono zagadnienia, jakie powinny znaleźć się w programach studiów dla nauczycieli uczących języków obcych. Do programu trzeba włączyć „przede wszystkim: teoretyczne aspekty wykorzystania komputerów i sieci w nauczaniu języka obcego, tworzenie własnych i wykorzystywanie innych dostępnych materiałów do nauczania języka obcego, itntegrację lingwodydaktyki komputerowej z ogólnym procesem dydaktycznym języka obcego" (Dobrowolski 2007).

Z jakich pomocy do nauczania języka polskiego, przygotowanych za pomocą technologii elektronicznych, możemy już korzystać? Wydawnictwo Young Digital Poland wydało serię programów interaktywnych dla gimnazjum, będących elektronicznymi podręcznikami szkolnymi, ***eduROM Język polski strefa G***[3]. Są w niej podręczniki do różnych przedmiotów. Podręcznik do języka polskiego składa się z 3 części, każda przeznaczona dla danej klasy gimnazjum,

[3] Strefa G oznacza, że jest to podręcznik do gimnazjum, nawiązuje do stylistyki *Gwiezdnych wojen* – przy płytach promocyjnych i na stronach wstępnych pojawia się hasło: „Niech moc będzie z wami". W ten sposób podkreślony jest przyszłościowy charakter podręcznika.

(zob. Data, Horwath 2009). Jest to podręcznik wykorzystujący nośnik elektroniczny, ale nie umieszczony w Internecie, tylko na CD-romach. Ten nośnik wykorzystuje się również jako dodatek do podręczników tradycyjnych, także dla cudzoziemców (zwykle są na nim teksty ciagłe, dialogi, ćwiczenia, czasem cały podręcznik). W ostatnich latach do słowników języka polskiego, wydawanych drukiem, dołączane są płyty CD z ich wersjami elektronicznymi, zob. SNS, SO, SWO, USJP[4].

Pierwszym ogólnodostępnym w Internecie kursem języka polskiego dla cudziemców jest opracowany w ramach projektu ONENESS przez Katarzynę Drwal, Waldemara Martyniuka i Przemysława Turka: „On-line less used and less taught **language course".** W ramach tego projektu są kursy do nauki mniej używanych, mniej popularnych języków europejskich. Oprócz polskiego dostępne są także kursy estońskiego, fińskiego, litewskiego i portugalskiego, wszystkie lekcje są przeznaczone dla początkujących. Mają one dać podstawowe minimum kompetencji komunikacyjnej w danym języku, pokazać kraje i ich kulturę. Budowa wszystkich kursów jest podobna, oparta na wspólnym modelu. Kurs składa się z dziesięciu jednostek lekcyjnych, zawierających kilka części. W każdej lekcji znajdują się następujące elementy:

– A short grammar introduction with explicit explanations (*Language School*, *Grammar*);– A lesson's dictionary (*Language School*, *Vocabulary*);

– A phrase set (*Language School*, *Speaking*);

– Exercises to develop language usage competence (*Language School*, *Exercises*); – A short socio-cultural introduction to the country that is thematically related to the lesson (*Information Center*).

Dla ułatwienia uczenia się student może korzystać z Biblioteki, w której ma do dyspozycji: course Dictionary, grammatical information (*Grammar*), phrases of expression of all communicative intentions (*Common Phrases*) and the *Phonetics' Lab*. Może też korzystać z interaktywnych gier (*Entertainment Park*), jest także kawiarenka (*Internet Cafe*), w której można prowadzić rozmowy. Na razie wypowiedziało się kilka osób na temat kursu języka polskiego. Większość wypowiedzi jest po angielsku, co wynika zapewne z tego, że jest to kurs dla początkujących, którzy nie znają polskiego, są też opinie pisane po polsku, ale przez Polaków[5]. Przytoczmy kilka z nich:

1. tutaj po1ski jest nudny. ale pani halinka jest fajna. I pani kijanek jest tesz fajna!!@!!!!!

2. Pani Kilijanek bedzie bardzo zadowolona, gdy przeczyta o sobie taka mila informacje

5. Witam, trafiłam na tę stronę przez przypadek, szukając podręczników do nauki polskiego dla mojego chłopaka, Hiszpana. Przejrzałam ją wnikliwie i gratuluję jej twórcom, bo to, zdaje

[4] Można je zapisać na komputerze, umożliwia to szybki dostęp do słowników i ułatwia korzystanie z nich.

[5] Wypowiedź 2. to wypowiedź osoby, która jest lektorką języka polskiego.

się, pierwsza strona do interaktywnej nauki polskiego. Liczę, że będzie stale rozbudowywana, bo WARTO! Znam wielu obcokrajowców zainteresowanych nauką naszego języka, a materiałów dla nich jest stosunkowo niewiele. Pozdrawiam! Marta Lewicka
6. Ze mną było tak samo, z tą różnicą że mój chłopak jest anglikiem i ma alergię na języki obce czekamy na wszelkie nowości na stronie. Wielkie dzięki i powodzenia very well done!!!![6]

3. Hi!
First of all thank you for this wonderful course! I especially appreciate the recordings! As without them one would hardly know how to pronounce the words that seem to be the collections of clusters of consonants without hardly any vowels!
I want to devote this summer to learning Polish language and culture. Maybe later I will learn more languages from the menu of ONENESS CITY. It's really thrilling to find the less frequent languages in the courses of such high quality and so user-friendly.
BUT... To my big disappointenmt I can't open the link of the Information Center:
http://www.oneness.vu.lt/informationcenter
The CHAT ROOM: http://www.oneness.vu.lt/pl/internetcafe/chat/ appears as "The webpage cannost be found".
Is it possible to fix the problem?
Thank you in advance and I wish you to develop this wonderful site and to add more interesting languages. How about some Armenian or Georgian?
Hanka
4. This is such a great web site..... dzięki.
7. suuper strona. mam nadzieje, ze bedzie wzbogacana i uaktualniana
8. na razie strona robi wrażenie, zobaczymy jak sprawdzi się w praktyce, wtedy będę mogła powiedzieć coś więcej
9. Hello,
i'm french, and i've found your website today. it is very good, and the presentation is very weel. my girl friend is polish, And now i can learn polish.
thanks,
guillaume
10. Ta strona jest bardzo ciekawa, szkoda ze nie ma na niej wiecej materialow.[7]

Jak wynika z cytowanych komentarzy, kursy tego typu są potrzebne, choć mają pewne usterki. Problemy z otwieraniem centrum informacji i kawiarenki internetowej występują także w pozostałych kursach. Zdarza się też, że przy wykonywaniu ćwiczeń i testów nie udaje się zaznaczyć prawidłowej odpowiedzi, bo kursor nie chce się zatrzymać w zaznaczonym miejscu. Jednak te drobne usterki nie uniemożliwiają nauki, zresztą nie zawsze się one pojawiają. System ćwiczeń, powtórek i testów pomaga w samodzielnym uczeniu się.

[6] W wypowiedzi 5. i 6. uzupełniłam brakujące polskie znaki, nie poprawiałam błędów ortograficznych. Zapis pozostałych wypowiedzi jest zgodny z oryginałem komentującego pod względem układu i ortografii.

[7] Wypowiedzi 1. i 2. oraz 5. i 6. stanowią mini dialogi, jest to wymiana opinii między użytkownikami, pozostałe to pojedyncze opinie.

Czy poza tym podręcznikiem[8] znajdziemy w sieci inne materiały, które pomogłyby obcokrajowcowi uczyć się polskiego? Kiedy wpiszemy do wyszukiwarki Google „kurs polskiego", pojawiają się głównie oferty różnych szkół, prowadzących kursy polskiego jako obcego, kiedy wpiszemy „polish course", od razu na pierwszym miejscu pojawia się strona z polską gramatyką opracowaną przez Grzegorza Jagodzińskiego[9], który, jak sam pisze, językoznawcą nie jest, ale potrzeba skłoniła go napisania polskiej gramatyki: „Przeglądając Sieć, stwierdziłem zastanawiające ubóstwo materiałów poświęconych gramatyce języka polskiego. Postanowiłem uzupełnić tę lukę – Jagodziński". Jednak uzupełnienie to nie wydaje się dobre dla cudzoziemców, chociaż zawiłości polskiej gramatyki są objaśniane po angielsku. Autor omawia zagadnienia polskiej gramatyki odnosząc się do gramatyk słowiańskich, korzysta z wielu polskich gramatyk, od Szobera począwszy, podaje nadmiar informacji, należałoby sprawdzić czy zawsze rzetelnych[10]. Gramatyka ta jest polecane na niektórych stronach internetowych, gdzie są dostępne kursy polskiego on line. Możliwe jest ściągnięcie ze strony Uniwersytetu Śląskiego programu komputerowego do gramatyki polskiej z przewodnikiem **GRAMPOL** (Tambor, Cudak 2000). W dziale e-nauczanie Szkoły Języka i Kultury Polskiej UŚ oprócz gramatyki umieszczone są forum studentów i projekty lekcji.

W Internecie w serii Wikibooks znajdziemy pomoce dla cudziemców, którzy chcą się nauczyć podstaw języka polskiego lub je utrwalić, mamy tam: *Wikitravel Polish phrasebook*, *Wikipedia: Polish language*, *Polish Wikipedia*, *Polish pronunciation records on Wikipedia Commons*, *False Friends of the Slavic*, *Polish Grammar Drills*, *You can here listen Polish speech*. Jest już kilkanaście stron, na których są kursy on line, np.: polish.slavic.pitt.edu, learnpolish.wordpress.com/polishcourse, na stronie Sadowska languages podane są tabele gramatyczne – www.polish-translators.com. Można uczyć się polskiego przez telefonię internetową – polish_via skype. Są strony, na których oferowane są kursy on line różnych języków, także polskiego, np. na http://www.transparent.com/. Jest tu ciekawa forma uczenia poza lekcjami, można sobie zamówić codzienne przesyłanie słówka dnia, jest ono przetłumaczone na angielski, objaśnione gramatycznie i podane w przykładowym zdaniu, można posłuchać także wymowy. Nie ma jeszcze tej usługi dla języka polskiego, jest np. dla włoskiego i hiszpańskiego. Poza nauką on line można mailowo

[8] O pilotażowym internetowym kursie języka polskiego przygotowanym przez Polonicum (zob. Katarzyna Kołak w niniejszym tomie).

[9] Jagodziński jest też autorem internetowego poradnika do ortografii polskiej w sieci.

[10] Analizie tej gramatyki należałoby poświęcić większe studium. Może być ona przydatna, np. studentom slawistyki, ale dla uczących się na niższych poziomach jest moim zdaniem za trudna. Dobre jest w niej umieszczanie po każdym dziale pytań sprawdzających, czy uczący się opanował to, co powinien.

dowiedzieć się o kursach, np. pod adresami: office@polish.info.pl, można uzyskać pomoc w nauce, pisząc na adres: konsultacjepolish@op.pl.[11]

Oprócz kursów i pomocy przeznaczonych do nauki języka, Internet dostarcza także innych materiałów, które mogą być wykorzystane w nauczaniu języków. O wykorzystaniu czasopism internetowych w nauczaniu języka polskiego jako obcego pisze Jan Grzenia (1997–1998). Stwierdza on, że „nauczyciel, zwłaszcza gdy uczy języka polskiego jako obcego, otrzymuje świetne narzędzie pracy", ponieważ nawet uczniowie mieszkający poza Polską dzięki Internetowi mają ułatwiony dostęp do polskich tekstów. Pisząc o czasopismach stwierdza, „iż przy tej liczbie czasopism da się odnaleźć teksty na praktycznie każdy temat. Wiele czasopism internetowych ma charakter hobbystyczny, obcokrajowiec uczący się języka polskiego łatwo będzie mógł znaleźć grono Polaków o podobnych zainteresowaniach, co sprzyjać może podtrzymywaniu kontaktu z Polską, a więc też z jej kulturą i językiem". Czasopisma elektroniczne mogą być przydatne po zakończeniu systematycznego kursu językowego, ponieważ można z nich korzystać ciągle i w różnych miejscach. Także w czasie kursu językowego możemy korzystać z Internetu jako dodatkowej pomocy. Grzenia podkreśla, że „Nauczyciel języka polskiego jako obcego powinien w takim razie zdać sobie sprawę ze specyfiki Internetu, z jego zalet, a też z jego wad" (Grzenia 1997–98: 55). Oczywiście uczący polskiego jako obcego może także korzystać z literatury i innych materiałów udostępnionych w sieci – przegląd adresów dotyczących literatury polskiej i filmu podaje Grzenia (1996, 1996a). Warto korzystać ze strony stropolska.pl, opracowanej przez Romana Mazurkiewicza z Akademii Pedagogicznej w Krakowie, na której są transliterowane teksty staropolskie i dostępny jest uproszczony słownik staropolski.

Poza stronami z materiałami przeznaczonymi do nauki języka oraz z tekstami prasowymi literackimi, popularnonaukowymi i słownikami umieszczanymi w Internecie, możemy korzystać ze stron, które służą innym celom. Ciekawy projekt lekcji niemieckiego przedstawia i omawia Monika Dryjska (2007) w piśmie „Języki Obce w Szkole". Autorka pokazuje, jak można wykorzystać strony informacyjne o Austrii w nauczaniu niemieckiego, podaje przykłady ćwiczeń wykonywanych z wykorzystaniem odpowiednich stron internetowych, pod każdym ćwiczeniem podaje adresy odpowiednich stron, które mają pomóc w wykonaniu zadań. Można także robić ćwiczenia praktyczne, np. zakupy w sklepach internetowych, wykorzystać, np. repertuary kin i teatrów, plany miast zamieszczane w Internecie i do tego dopasować odpowiednie ćwiczenia komunikacyjne i gramatyczne, np. na podstawie repertuaru przygotować zaproszenie na spektakl, seans, tekst omawiający lub polecający sztukę czy film. Korzystając z map można przeprowadzić ćwiczenia komunikacyjne, np. pytania o drogę, określenie położenia jakiegoś obiektu itp. Możliwości są różne i jest ich

[11] Nie sprawdzałam, czy to działa i na jakim poziomie.

bardzo dużo, trzeba je tylko właściwie dostosować do poziomu uczącego się i warunków technicznych. Różnego rodzaju zadania i ćwiczenia mogą być wykonywane na zajęciach lub zadawane jako praca domowa w zależności od tego, jakim sprzętem dysponujemy, gdzie możemy korzystać z komputerów i dostępu do Internetu. Oczywiście powinniśmy korzystać ze stron pewnych i wcześniej sprawdzonych.

Na zakończenie trzeba stwierdzić, że przydałoby się opracować internetowe, interaktywne kursy języka polskiego dla obcokrajowców, dające możliwość synchronicznej komunikacji z nauczycielem. Obecnie w Polsce są opracowywane tego typu kursy innych języków. W Instytucie Slawistyki Zachodniej i Południowej na Uniwersytecie Warszawskim powstał kurs języka czeskiego dla początkujących – poziom A2[12]. W roku akademickim 2008/2009 zostanie uruchomiony kurs czeskiego – poziom B1–B2, a w 2009/2010 kurs chorwackiego na poziomach A1–B2. Z kolei Szkoła Języka Angielskiego Archibald w Warszawie realizuje projekt *Wykorzystanie Internetu w procesie nauczania języka angielskiego dorosłych.* Podstawowe cele projektu to m.in.: propagowanie wykorzystania Internetu w celu pogłębiania znajomości języka angielskiego; motywowanie słuchaczy do samodzielnej pracy; umożliwienie im oceny i diagnozy ich umiejętności językowych; stworzenie słuchaczom możliwości powtarzania i utrwalania materiału językowego, ściśle związanego z programem kursu za pośrednictwem ćwiczeń internetowych; wykorzystanie Internetu jako środka ułatwiającego nadrobienie zaległości w przypadku nieobecności na zajęciach. Szkoła uruchomiła e-Course, na którym wprowadza się słownictwo i pokazuje, jak stosować poznane słowa, zwroty i struktury, uczy się gramatyki w oparciu o teksty zawierające poznawane słownictwo. Uczący się ma możliwość regularnych powtórek, może korzystać z interaktywnych ćwiczeń sprawdzających. Lekcje przesyłane są e-mailem raz w tygodniu w każdy poniedziałek (w wersji standardowej bezpłatnie).

Warto pomyśleć o tego typu kursach języka polskiego, poszerzyłyby one bowiem zakres i możliwości uczenia się polskiego jako obcego. Ponadto wydaje się konieczne sprawdzanie, jakie materiały edukacyjne znajdują się w Internecie, co się ukazuje nowego i umieszczanie opinii o tych materiałach, polecanie dobrych pomocy czy kursów. Może jest to zadanie dla nas – członków stowarzyszenia „Bristol"?

[12] Podstawą metodyczną tego kursu jest model dydaktyczny COME, program oparty jest na Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego. Kurs jest moderowany, składa się z 30 modułów (w tym 5 powtórzeniowych), studeci muszą systematycznie wykazywać się aktywnością na Platformie Moodle (udział w forach, ćwiczeniach itp.), możliwy jest także kontakt synchroniczny (czaty, telefon internetowy). Zaliczenie kursu odbywa się w sposób tradycyjny. W zajęciach można uczestniczyć w ramach punktów żetonowych na lektoraty lub odpłatnie. Po zalogowaniu się na www.come.uw.edu.pl można zobaczyć ten kurs.

Bibliografia

D a t a K., H o r w a t h E., 2009, *Mów i pisz po polsku – tytuły podręczników gimnazjalnych do języka polskiego*, [w:] *W trosce o dobrą edukację. Prace dedykowane prof. Jadwidze Kowalikowej z okazji 40-lecia pracy naukowej*, Kraków.

D o b r o w o l s k i J., 2007, *Lingwodydaktyka komputerowa*, „Języki Obce w Szkole", nr 3, s. 102–110.

D r y j s k a M., 2007, *The best of Österreich – praca z Internetem*, „Języki Obce w Szkole", nr 3, s. 95–102.

G r z e n i a J., 1996, *Literatura polska w Internecie*, „Postscriptum", nr 19, s. 24–27.

G r z e n i a J., 1996a, *Film polski w Internecie*, „Postscriptum", nr 18, s. 34–37.

G r z e n i a J., 1997–98, *O czasopismach polskich w Internecie. Z dodaniem uwag o ich przydatności do nauczania języka polskiego jako obcego*, „Postscriptum", nr 24–25, s. 54–63.

G r z e n i a J., 2001, *Internet jako miejsce dialogu*, [w:] *Internetowa Konferencja Naukowa Porozmawiajmy o rozmowie*, Uniwersytet Śląski, Katowice, uranos.cto.us.edu.pl/~**rozmowa**/ [15.10.2008]

G r z e n i a J., 2007, *Komunikacja językowa w Internecie*, Warszawa.

P u l a k I., 2008, *Kryteria oceny użyteczności i dostępności materiałów dla e-edukacji* (referat wygłoszony podczas interdyscyplinarnej konferencji: *Komputer w edukacji – Akademia Pedagogiczna, Kraków, 26–27 września 2008*, www.wsp.krakow.pl/[15.10.2008]

T a m b o r J., C u d a k R. (oprac), 2000, *GRAMPOL. Gramatyka polska. Program komputerowy z przewodnikiem. V.3.0.*, Katowice.

Słowniki

SNS – B r a l c z y k J., 2007, *100 000 najpotrzebniejszych słów*, Warszawa.
SO – K ł o s i ń s k a A., 2006, (oprac.), *Słownik ortograficzny*, Warszawa.
SPP – D r a b i k L., S o b o l E., 2006, (oprac.), *Słownik poprawnej polszczyzny*, Warszawa.
SWO – W i ś n i e w s k a L., 2007, (oprac.), *Słownik wyrazów bliskoznacznych*, Warszawa.
USJP – D u b i s z S. (red.), 2003, *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa.

Strony internetowe (dostęp: marzec – październik 2008)

http://www.czn.uj.edu.pl
http://en.wikibooks.org/wiki/Polish
http://www.oneness.vu.lt
http://www.transparent.com/
grzegorj.w.interia.pl/kurs/
learnpolish.wordpress.com/polishcourse
polish.slavic.pitt.edu/firstyear/
polishviaskype.com/
www.come.uw.edu.pl
www.nno.uni.lodz.pl
www.polish-translators.com
www.staropolska.pl